

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

valtion viranomainen

Vastaajatahon virallinen nimi

Digi- ja väestötietovirasto (DVV)

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Riitta Alkula (riitta.alkula@dvv.fi)

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

-

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

-

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

-

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

ei kantaa

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

ei kantaa

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei kantaa

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

3 § perusteluteksti (HE koottu, sivu 402) tekstissä on viraston entinen nimi eli "... kotikuntalain mukaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) ..." -> pitää olla "... väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (2009/661)

24 § 4 momentti: (HE koottu, sivu 955) tekstissä entinen lain nimi eli " ... väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa ..." -> " ... väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (2009/661)

28 §: kohdassa 1 (HE koottu, sivu 956) tekstissä entinen lain nimi eli " ... väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa ..." -> pitää olla: ... väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (2009/661)

Vastaava muutos tulee tehdä myös lain perustelutekstiin (HE koottu, 3 § perustelu sivuilla 402 ja 28 § perustelu s. 425).

28 §: kohdassa 2 (HE koottu, sivu 957) tekstissä mainittu maistraatti: "... 2) hän on kirjallisesti ilmoittanut maistraatille viimeistään 52. päivänä..." muutetaan -> "... kirjallisesti ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään..."

30 § 2 momentti: Korjattava lain nimi. Tekstissä on nyt: "Jos nimiä kerätään sähköisesti tietoverkossa, keräyksessä on käytettävä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista." -> Muutettava muotoon: "Jos nimiä kerätään sähköisesti tietoverkossa, keräyksessä on käytettävä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista.

101 §: Perustelutekstissä (HE koottu, s. 486) on korjattava lain nimi. Tekstissä on nyt: "... Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä toimielimen jäsenet tulisi voida luotettavasti tunnistaa siten kuin laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009) säädetään." -> Muutettava muotoon: "Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä toimielimen jäsenet tulisi voida luotettavasti tunnistaa siten kuin laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista (617/2009) säädetään."

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Olemme kirjanneet huomiomme hallintoalueiden ja viranomaisten merkitsemisestä hallintoaluetietoihin sekä näiden tietojen käytöstä vaaleissa, tietopalvelussa ja henkilötietojen rekisteröinnissä vastauskohtiin 79 ja 81.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

ei kantaa

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

ei kantaa

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei kantaa

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei kantaa

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

28 §: kohdassa 2 (sivu 957) tekstissä mainittu maistraatti: "... 2) hän on kirjallisesti ilmoittanut maistraatille viimeistään 52. päivänä..." muutetaan -> "... kirjallisesti ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään..."

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Olemme kirjanneet huomiomme hallintoalueiden ja viranomaisten merkitsemisestä hallintoaluetietoihin sekä näiden tietojen käytöstä vaaleissa, tietopalvelussa ja henkilötietojen rekisteröinnissä vastauskohtiin 79 ja 81.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

ei kantaa

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehdoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

ei kantaa

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai

tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei kantaa

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä pääosin

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Olemme kirjanneet huomiomme hallintoalueiden ja viranomaisten merkitsemisestä hallintoaluetietoihin sekä näiden tietojen käytöstä vaaleissa, tietopalvelussa ja henkilötietojen rekisteröinnissä vastauskohtiin 79 ja 81.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen pelastustoimen tehtävien rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

15 § 3 momentin perustelutekstissä (HE koottu, s. 756) muutettava tekstiin organisaation uusi nimi: "... Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien ylläpitämän väestötietojärjestelmän ..." -> ... Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämän väestötietojärjestelmän... "

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Sote-maakunnan kielisyyden määräytyminen: Sote-maakuntien kielisyystilanne muuttunee vuonna 2023 verrattuna nykyiseen tilanteeseen. Mikäli sote-maakunnat muodostetaan väestötietojärjestelmään alueina tai viranomaisina 1.7.2021 alkaen ja rekisteröintiin käytetään alueen kuntien väestötietojärjestelmän mukaista kielisuhdetta, käytetään edellistä kuntien kielisyystarkistusta (kielisyystarkistus 13.12.2012/53). Ilmeisesti seuraava kuntien kielisyystarkistus toteutetaan vuoden 2022 aikana, jolloin se tulisi voimaan 1.1.2023.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei kantaa

55. Ovatko valtiosuus-kriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta)?

ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Olemme kirjanneet huomiomme hallintoalueiden ja viranomaisten merkitsemisestä hallintoaluetietoihin sekä näiden tietojen käytöstä vaaleissa, tietopalvelussa ja henkilötietojen rekisteröinnissä vastauskohtiin 79 ja 81.

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Saamen kielilaki, 3 § perustelutekstissä (HE koottu, s. 851) on käytetty laista vanhaa nimitystä: " ... väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain ...". Pitäisi olla: väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (2009/661)

Laki sote-maakunnissa ja kunnissa toimitettavissa neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä:

- Pykälän (4 §) ja perustelujen (3 §) numerointi eroaa toisistaan.
- 3 § perustelutekstissä on nyt (HE koottu s. 863): "... Jos allekirjoituksia kerätään sähköisesti tietoverkossa, keräyksessä tulisi käyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista..." -> Muutettava muotoon: "... keräyksessä tulisi käyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluissa annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua ...".

- 3 § perustelutekstissä (HE koottu, s. 863) on muutettava teksti niin, että lauseen "sirullista henkilökorttia" eli " ... Se tarkoittaa, että aloitteen tekijä kirjautuu asianomaiseen tietojärjestelmään käyttäen esimerkiksi sirullista henkilökorttia, verkkopankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta. " -> korvataan tekstillä "henkilökortin sirulla olevaa kansalaisvarmennetta", siis muotoon: "Se tarkoittaa, että aloitteen tekijä kirjautuu asianomaiseen tietojärjestelmään käyttäen esimerkiksi henkilökortin sirulla olevaa kansalaisvarmennetta, verkkopank-kitunnuksia tai mobiilivarmennetta." - Sirullinen henkilökortti itse ei ole sähköinen tunnistusväline, vaan henkilökortin sirulla oleva kansalaisvarmenne.
- Lain 4 § 3 momentissa (HE koottu, s. 1183) on nyt: "... Kerättäessä allekirjoituksia sähköisesti tietoverkossa on käytettävä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista." -> Muutettava muotoon: "... käytettävä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) ..."
- Edelliseen kohtaan liittyen vielä täsmennys, että sähköinen allekirjoittaminen ja sähköinen tunnistaminen ovat kaksi eri asiaa eikä niitä tule sekoittaa keskenään. Sähköinen tunnistaminen voidaan tehdä esimerkiksi tunnistusvarmenteella ja sähköinen allekirjoitus tehdä allekirjoitusvarmenteella. Henkilökortin sirulla oleva DVV:n tuottama kansalaisvarmenne sisältää sekä tunnistus- että allekirjoitusvarmenteen, samoin sosiaali- ja terveydenhuollolle ammattikäyttöön tuotettavat DVV:n varmenteet. Mikäli sähköinen tunnistaminen katsotaan toimintatapana riittäväksi, tulee se sääntelyssä selkeästi todeta ja erottaa allekirjoittamisesta.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

ei kantaa

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

HE:n luvussa 4.2.1.8.4 Sote-maakuntien tiedonhallinta ja ICT-palvelut todetaan (HE koottu, sivu 257), että kehittämisen tulee olla sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisarkkitehtuurin mukaista. Tässä yhteydessä voitaisiin mainita vastaavalla tavalla kuin sivulla 255 Suomi.fi-palveluiden (kuten tunnistuspalvelun) käytön velvoittavuus ja viitata tukipalvelulakiin, aiemmin käytetty lyhenne Kapa-laki, (571/2016). DVV esittää, että toimijoiden aseman selkeyttämiseksi, myös hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 5 §:än tehtäisiin muutos vastaavasti kuin on ehdotettu tehtäväksi muihin HE:n lopussa lueteltuihin yleishallintoa koskeviin lakeihin, Ehdotettava muutoskirjaus olisi sote-maakunnallisten viranomaisten lisääminen tukipalvelulain 5 §:ään ja siten niiden velvoittaminen hallinnon yhteisten palvelujen käyttöön. Jos esimerkiksi palvelutietovarantoon (PTV) tuotaisiin tietoja eri sote-toimijoista, tietoja voitaisiin hyödyntää muun muassa niiden välisessä vertailussa. Lisäksi nykyisellään tukipalvelulain 5 §:n mukaisesti Suomi.fi-tunnistuksen ja Suomi.fi-viestien sekä Valtiokonttorin tuottaman Suomi.fi-maksujen käyttöä on rajoitettu siten, että lainkohdassa mainitut toimijat voivat hyödyntää näitä palveluja lainkohdassa tarkemmin mainituin rajoituksin. Tämän vuoksi olisi selkeintä kirjata toimijat myös tukipalvelulain 5 §:än.

HE:n luvussa 4.2.1.12 Muutuskustannukset on käytetty viraston vanhaa nimeä (HE koottu, sivu 259):
"... Uudistuksen myötä olisi varauduttava valtion viranomaisille, kuten Väestörekisterikeskukselle..."
-> Digi- ja väestötietovirastolle

HE:n luvussa 4.2.4.10.1 Vaikutukset tiedonhallinnan vastuisiin (s. 312) todetaan, että uudistus vaikuttaisi myös tuleville sote-maakunnille palveluja tarjoavien valtion virastojen ja laitosten, rekisteriviranomaisten ja tilastoviranomaisten tiedonhallintaan, muun muassa DVV:n Suomi.fi- ja varmennepalveluihin sekä väestötietojärjestelmään.

- Yleisesti voidaan todeta, että tietojärjestelmien yhteensovittamisessa ja muutosten toteutuksessa helpottaa, kun säädöksissä on selkeästi määritelty eri tahojen roolit ja vastuut. Näiden pohjalta voidaan laatia hyvissä ajoin ohjeistus käytettävistä koodeista, kuten maakuntien ja sote-maakuntien luokituksista, jotta niitä käytetään yhdenmukaisella tavalla eri tietojärjestelmissä. HE:ssä tulisi linjata selkeämmin, miltä osin sote-maakunnat korvaavat nykyiset maakunnat ja sairaanhoitopiirit, ja miltä osin vanhat jaottelut jäävät voimaan.
- Esimerkki: Helsinki lisätään samaan luokitukseen sote-maakuntien joukkoon ja kaikki sote-maakunnat esitetään omana luokituksenaan (Uusimaa mukaan lukien). Näin tieto kunnista voidaan linkittää myös muihin alue- ja viranomaisjaotteluihin.

Tietoliikenteen osalta ei ole linjattu, toimitaanko hajautetusti vai keskitetysti: esimerkiksi toimittavatko edelleen monet eri tahot syntymä- ja kuolemanomina väestötietojärjestelmään, vai toimittaako sote-maakunta ne keskitetysti? Henkilötietojen välittämisen tulee tapahtua viivytyksittä ilman katkoja, vaarantamatta syntymä- ja kuolemanomien liikennettä. Sote-maakunnat tulisi velvoittaa ilmoittamaan syntymä- ja kuolintiedot väestötietojärjestelmään sähköisesti. Entä mikä on palveluväylän rooli tässä kokonaisuudessa?

HE:n luvussa 4.2.4.10.3 Vaikutukset tietoaineistojen muodostamista ja luovutustapaa koskeviin vaatimuksiin todetaan tietolupien osalta (s. 314), että tietoluvat on käytävä läpi ja toteutettava tarvittavat päivitykset ja muutokset. Kappaleen lopussa todetaan: "Toimet tehtäisiin virkatyötä, eikä uudistus aiheuttaisi lisäresurssitarvetta." Tämä virke tulee poistaa, sillä kyseessä on normaalin toiminnan lisäksi tehtävä työ. Lisäresurssihin on tarvetta, vaikka työ tehtäisiinkin virkatyönä.

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei pääosin

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Uudistuksen muutuskustannukset on arvioitu pääosin sote-toimijoiden osalta. Laajasti käytössä olevien muiden yhteisten tietovarantojen, kuten Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmän, osalta ei kaikkia muutuskustannuksia ole tunnistettu ja arvioitu. Esimerkkinä tästä ovat sote-maakuntakoodistojen määrittelemisen DVV:n rekistereihin. Eri tietojärjestelmiin tarvittavien muutosten tekniset yksityiskohdat ja siten muutuskustannukset voidaan arvioida vasta, kun viranomaisten rakenne ja vastuut tiedetään tarkemmin.

Sote-maakuntien nimillä on vaikutusta ainakin tietojärjestelmissä, joissa nimiä näytetään, koska nimien merkkimäärät ja sallitut merkit tietokantarakenteessa ja tiedon välityksessä ovat merkityksellisiä. Tiedonsiirrossa on varmistettava, että kaikki tiedot tietojärjestelmien välillä siirtyvät muuttumattomina ja niille on kohdejärjestelmissä varattu riittävästi tallennustilaa.

Edellisen sote-maakuntavalmisteluun yhteydessä väestötietojärjestelmään valmisteltiin jo joitakin maakuntavaalien tarvitsemia muutoksia. Uuden lakiesityksen myötä on tullut tarvetta uusille erillisratkaisuille (esimerkiksi Uudenmaan jako), jotka vaativat lisämäärittelyjä ja oman toteutustyönsä.

Väestötietojärjestelmän (VTJ) muutoksista koituvia kustannuksia ovat muun muassa:

- mahdolliset uudet tietokantaratkaisut ja niiden vaikutus muuhun VTJ:n palvelutuotantoon; suunnittelu, testaus, tietojärjestelmätoimittajan työ
- VTJ:n ylläpidon käyttöliittymiin liittyvät mahdolliset muutostarpeet; suunnittelu, testaus, tietojärjestelmätoimittajan työ
- tarkemmin kustannukset voidaan arvioida, kun tietorakenteista on saatu tarkempi linjaus (esim. sote-maakuntaluokitukset maakuntaluokitusten sijaan vai rinnalle)
- tämän jälkeen tietojärjestelmäsuunnittelijat voivat tehdä tarkempia arvioita tietojärjestelmätoimittajien kanssa.
- lopuksi vaikutukset tulisi arvioida muissa VTJ:n tietopalveluissa ja VTJ:n tietoja käyttävien muiden palveluiden/asiakkaiden toimesta

Karkea (tässä vaiheessa ei vielä kattava) arvio kustannuksista:

- VTJ:n henkilötietojen ylläpidon sovelluksiin ja käyttäjähallintaan tehtävät muutokset tuovat DVV:lle vähintään 100 000 euron lisäkustannukset.
- Vaalisovelluksien muutoksista arvioidaan tulevan kertaluonteisia kuluja 50 000 euroa. Nämä kulut syntyvät lähinnä uudesta sote-maakunta jaosta, joka poikkeaa aiemmasta maakuntajaosta. Muilta osin DVV:n vaalitehtävissä käytettävien sovellusten muutokset on maakuntavaalien osalta tehty jo edellisten hallitusten maakuntavaalien valmistelussa.

Kertaluonteisten vaalisovellusten muutostöiden aiheuttamien kulujen lisäksi esitetyn mukaiset maakuntavaalit aiheuttaisivat seuraavia uusia menoja:

- ensimmäisen maakuntavaalin toimittamiseen liittyviin tehtäviin noin 280 000 euroa (vastaa suuruusluokaltaan kuntavaalien kuluja)

- tämän jälkeen jokaisen kuntavaalin yhteydessä toimittamiseen lisämenona noin 50 000 euroa (arvio on suuntaa antava, koska nykyjärjestelmien aikana samanaikaisten vaalien toimittamisesta ei ole vielä kokemuksia)

Mikäli säädösmuutos vaikuttaa merkittävässä määrin siten, että voimassa olevat DVV:n myöntämät SoTe-varmenteet tulee uusien tietosisältöön tarvittavien muutosten takia ja DVV:n kanssa tehdyt SoTe-varmennepalvelusopimukset tulee uusien organisatoristen muutosten takia, on tällä kustannusvaikutuksia sekä virkatyön resursointiin liittyviä vaikutuksia. Myös em. toimintojen ajallinen porrasteisuus tulisi ottaa huomioon ja mahdollistaa.

DVV toteaa yleisesti, että sen erilaisten palveluiden lisääntynyt hyödyntäminen edellyttää riittävät resurssit DVV:n palvelutuotannon toteuttamiseen myös käytön lisääntyessä ja kapasiteettivaatimusten kasvaessa. DVV vastaa omien tuottamiensa palvelujen saatavuudesta sekä niihin liittyvistä laatu- ja turvallisuusvaatimuksista. Kun sote-toimijoiden palvelutuotannossa nojataan vahvasti DVV:n tuottamiin palveluihin, on varmistettava DVV:n palveluiden tuottamiseen riittävä pysyvä rahoitus palvelutarpeen kattamiseksi. Nykyisellään esimerkiksi Suomi.fi-palvelujen käyttö on käyttäjäorganisaatioille maksutonta [laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista (571/2016) 25 §].

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Kun sote-maakunnat perustetaan, niin tarkoittaako se, että kaikki sote-organisaatiovarmenteet tulee uusilla hetkellä, kun sote-maakunnat aloittavat toimintansa?

Mikä taho omistaa VTJ:ään liittyvien palvelujen (esimerkiksi kyselypalvelut) käyttöoikeudet ja niiden sopimukset? Nyt kunnalla voi olla käytössään kyselypalvelu. Tuleeko jatkossa vastaava palvelu sote-maakuntien käyttöön?

Ehdotettujen sote-maakuntien muodostaminen edellyttäisi uusien integraatioiden rakentamista tai nykyisten muuttamista olemassa oleviin kansallisiin tietojärjestelmäpalveluihin. Osa kansallisista palveluista säädettäisiin sote-maakunnille pakollisiksi, jolloin niiden käyttöönotto muutoksen aikana aiheuttaisi pakollisia kustannuksia. Sote-maakuntien olisi muun muassa liityttävä Kanta-palveluihin.

Esityksessä sote-maakuntien tulonlähteinä mainitaan sote-maakuntien perimät asiakas- ja käyttömaksut. Mikäli em. muutoksella on sisältö- ja soveltamisvaikutuksia sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen terveydenhuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttömaksuista (1054/2019), ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 22 § nojalla ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) 25 §:n nojalla pykälien mukaisten käyttömaksujen suorittamiseen DVV:lle KELAn toimesta DVV:n tuottamista varmennepalveluista aiheutuvista kustannuksista, tulisi tämä huomioida esityksessä.

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Digi- ja väestötietovirasto (DVV) kiittää mahdollisuudesta lausua sote-uudistuksen lainsäädännöstä.

Hallituksen esityksessä, ja erityisesti esityksen liitteessä 2, on arvioitu uudistuksesta tulevia muutostarpeita ja –kustannuksia. Esitystekstissä on mainittu DVV:n palveluista mm. Suomi.fi-palvelut ja maakuntien käyttämät varmenteet. Näiden lisäksi muutoksia joudutaan tekemään myös muihin DVV:n ylläpitämiin kansallisiin rekistereihin ja tietojärjestelmiin. Näitä tietojärjestelmiä ovat:

- Väestötietojärjestelmä (VTJ): valtakunnallinen sähköinen rekisteri, jossa on perustiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa vakinaisesti tai tilapäisesti asuvista ulkomaalaisista. Järjestelmässä on tiedot myös rakennuksista, rakennushankkeista, huoneistoista sekä kiinteistöistä. Osa väestötietojärjestelmää on hallintoaluekisteri (HAR), joka sisältää tiedot viranomaisista ja aluejaoista, joilla on jokin rooli VTJ:n ylläpidossa tai vaalien toimittamisessa. Rekisteriin on viety tiedot mm. kunnista ja maakunnista. (Laki 21.8.2009/661, 3 §)
- Äänioikeusrekisteri ja muut vaalitietojärjestelmässä tarvittavat VTJ-tiedot: DVV perustaa jokaista vaalia (kuten maakuntavaalia) varten väestötietojärjestelmästä äänioikeusrekisterin ja vastaa siihen tehtävistä muutoksista. Lisäksi DVV vastaa vaalitietojärjestelmässä mm. tarvittavien hallinnollisten aluejakojen ylläpidosta yhteistyössä oikeusministeriön ja oikeusrekisterikeskuksen kanssa.

Sote-uudistuksen lainsäädännössä tulee kuvata eri toimijoiden roolit ja toimeenpanon ajankohdat mahdollisimman täsmällisesti, jotta muutosten valmistelu voidaan aloittaa ajoissa ja resurssoida riittävästi. Sote-maakuntia voidaan tarkastella niin alueina kuin viranomaisen roolissa, ja tietojärjestelmissä on tiedettävä, mistä roolista kulloinkin on kyse, jotta käyttö- ja tiedonsaantioikeudet voidaan määritellä sote-maakunnalle oikein. Tämä on erityisen tärkeää hallituksen esityksen poikkeustapauksissa (kuten Helsingin rooli sote-maakuntana tai kuntana).

HE:ssä tulee korjata muutamia sähköiseen tunnistamiseen ja sähköisiin luottamuspalveluihin liittyviä kohtia. Sähköistä tunnistamista ja sähköistä allekirjoittamista ei tule sekoittaa keskenään. Jos sähköinen tunnistaminen jossain yhteydessä katsotaan toimintatapana riittäväksi, tulee se sääntelyssä selkeästi todeta ja erottaa allekirjoittamisesta.

Olemme vastauksessamme alustavasti arvioineet myös muutoksista aiheutuvia kustannuksia, mutta tarkemmin kustannukset voidaan arvioida vasta lopullisten säädösten pohjalta.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Perustelutekstin nykytilan kuvauksessa, luvussa 2.13.1 (HE koottu, s. 106) on Rakennukset-kohdassa käytetty viraston vanhaa nimeä Väestörekisterikeskus -> Digi- ja väestötietovirasto

Pitkänen Mikko
Digi- ja väestötietovirasto

Alkula Riitta
Digi- ja väestötietovirasto